

Verslag
participatietraject

De Nieuwe Kern

Verslag participatietraject De Nieuwe Kern

Op 29 januari 2020 presenteerde de gemeente Ouder-Amstel de concept-structuurvisie voor De Nieuwe Kern, het gebied tussen station Duivendrecht, de Johan Cruijff ArenA, de A2 en het Amstel Businesspark. De concept-structuurvisie schept de kaders voor een nieuwe stadswijk voor 4.500 woningen rondom een groot stadspark, 250.000 m² voor bedrijven, horeca, kantoren en uitbreiding van sportcomplex De Toekomst van Ajax.

De gemeente wil van bewoners, organisaties en gebiedsgebruikers horen wat hun zorgen, wensen en ideeën zijn bij de gepresenteerde plannen. De gemeente heeft gekozen voor het participatieniveau 'raadplegen'. Op basis van die uitgangspunten heeft Tertium een participatietraject opgezet en georganiseerd waarin gebiedsgebruikers, omwonenden en andere geïnteresseerden naar hun mening is gevraagd.

In verband met de maatregelen vanwege COVID-19 zijn de geplande fysieke participatiebijeenkomsten na 16 maart 2020 niet doorgegaan. Om wensen, zorgen en ideeën van bewoners en belanghebbenden zo goed mogelijk in kaart te brengen heeft de raadpleging daarna grotendeels plaatsgevonden door middel van online presentaties, vragenlijsten en web-bijeenkomsten. Met de Groene Denktank, waarin partijen zijn vertegenwoordigd die het meest door de plannen worden geraakt, heeft zodra dat mogelijk was alsnog een fysieke bijeenkomst plaatsgevonden met inachtneming van de afstandsmaatregelen.

Onderdelen van het traject

De uitkomsten van het participatietraject zijn gebaseerd op een aantal verschillende onderdelen. Voor een uitgebreid verslag per onderdeel verwijzen wij naar de bijlagen.

- De interviews voor de omgevingsdocumentaire in december 2019 en januari 2020 (bijlage 1)
- De opmerkingen en de door de bezoekers ingevulde kaarten op de informatiemarkt van 12 februari 2020 (bijlage 2)
- De bijeenkomst over sport op 9 maart 2020 (bijlage 3)
- De online consultatie (april 2020), web-bijeenkomst (28 april) en fysieke bijeenkomst (4 juni) met de Groene Denktank (bijlage 4)
- De bijdrage van de Amsterdam Old Course aan het participatietraject: “Stadspark met een twist” (bijlage 5)
- De bijdrage van De Federatie, Ons Lustoord en Dijkzicht aan het participatietraject: “De Nieuwe Kern en fietsroutes; een alternatief voorstel” (bijlage 6)
- Online consultatie (mei 2020) en web-bijeenkomst (1 juli) met maatschappelijke organisaties (bijlage 7)
- Online enquête in de metropoolregio (bijlage 8)

Indruk van het proces

Voorafgaand aan de presentatie van de concept-structuurvisie heeft Tertium een omgevingsdocumentaire gemaakt. Daarin kwamen verschillende direct belanghebbenden (volkstuinders, Amsterdam Old Course, LTC Strandvliet, ondernemersvereniging Duivendrecht), omwonenden, organisaties en gebiedsgebruikers (NS personeel, Ajax-bezoeker etc) aan het woord. De toon was kritisch maar meedenkend.

Het belang van meer woningbouw in de regio werd vanaf het begin door vrijwel iedereen onderschreven. Dat gold niet alleen voor inwoners van de metropoolregio, die de komst van de wijk toejuichen, maar ook voor de huidige gebruikers van het gebied. De behoefte aan meer en betaalbare woningen wordt breed gevoeld.

De verschillende participatiesessies hadden elk hun eigen sfeer. De betrokkenheid van de organisaties en bewoners uit Ouder-Amstel is groot. Tijdens het proces werd duidelijk dat veel deelnemers bij voorkeur zien dat De Nieuwe Kern een wijk wordt met een eigen identiteit, die een verbinding vormt tussen Duivendrecht en Ouderkerk en zich onderscheidt van Amsterdamse wijken.

Tijdens het participatietraject werd duidelijk dat er ook partijen zijn die hun twijfels hebben of de concept-structuurvisie wel voldoende rekening houdt met (het behouden van) bestaande structuren en elementen in het gebied. De meeste vragen worden gesteld over de noodzaak en effecten van de ophoging van het maaiveld ter plaatse van de Amsterdam Old Course en tuinpark Nieuw Vredelust, waardoor het huidige groen verloren gaat. De Amsterdam Old Course heeft hiervoor een alternatief voorstel ingediend, waarin wordt voorgesteld om het stadspark iets te draaien.

Ook op andere punten hebben deelnemers voorstellen ingediend, zoals het gezamenlijke voorstel van De Federatie, Ons Lustoord en Dijkzicht voor een doorgaande fietsroute langs de tuinparken.

Anderen hebben niet zozeer vragen bij de ruimtelijke kaders van de wijk, als wel op het proces. Zo pleiten zowel de sportverenigingen en de winkeliers in Ouder-Amstel voor een gedegen onderbouwing van de capaciteit van de geplande voorzieningen en een studie naar de gevolgen van De Nieuwe Kern voor de bestaande voorzieningen in de omgeving. Ook vragen diverse partijen in de omgeving om een doorrekening van de gevolgen van de nieuwe wijk voor de verkeersdruk, met name tijdens grote evenementen in het Arena-gebied.

Over het algemeen was de sfeer tijdens het participatietraject constructief en opbouwend. Het participatietraject heeft veel input opgeleverd waarmee de gemeente Ouder-Amstel haar voordeel kan doen bij het aanscherpen of verder invullen van de concept-structuurvisie.

Zoals gemeld heeft de uitbraak van het coronavirus ertoe geleid dat een aantal geplande fysieke bijeenkomsten niet heeft kunnen plaatsvinden. Deze zijn vervangen door een online traject. De fysieke bijeenkomst met de maatschappelijke organisaties is bijvoorbeeld vervangen door (1) een online consultatie, (2) een terugkoppeling van antwoorden op de vragen via e-mail en (3) een verdiepende online bijeenkomst. Op deze manier hebben wij toch een goed beeld gekregen van de zorgen, wensen en opvattingen van de deelnemers.

Het participatietraject heeft gebiedsgebruikers, omwonenden en geïnteresseerden in staat willen stellen hun mening te laten horen over de concept-structuurvisie. Dit is naar onze mening goed gelukt. De wensen, zorgen en ideeën van verschillende partijen zijn voldoende helder en concreet geworden, zodat de gemeente daarop kan reageren.

Een punt van aandacht is dat ondernemers minder gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid mee te doen aan het participatietraject dan vooraf gehoopt. Enerzijds bleek al voorafgaand aan het proces dat de prioriteit van veel ondernemers in de omgeving niet lag bij De Nieuwe Kern. Dit heeft onder meer te maken met het feit dat de vernieuwing van het centrumgebied van Ouderkerk, Amstel III en de ontwikkelingen in het Arena-gebied op dit moment voor hen meer aandacht vragen. Daarnaast hebben veel ondernemers tijdens de coronaperiode andere prioriteiten moeten stellen. Het betrekken van ondernemers is daarom een belangrijk aandachtspunt bij de verdere ontwikkeling en uitwerking van de plannen.

Uitkomsten participatietraject

Hieronder geven wij een samenvattend overzicht van vaak genoemde en meest opvallende punten die de deelnemers hebben ingebracht tijdens het participatietraject. Het gaat daarbij om onderwerpen die vaak zijn genoemd, onderdelen die het meeste weerstand oproepen en concrete voorstellen, suggesties en ideeën die een bijdrage kunnen vormen aan de verdere planvorming.

Wij hebben deze selectie gemaakt omdat wij denken dat deze een goed beeld schetst van de verschillende bijdragen. In de bijlagen bij deze notitie zijn de opmerkingen uit het participatietraject per onderdeel terug te lezen.

Algemeen

1. Een wijk voor iedereen

Veel deelnemers geven aan dat De Nieuwe Kern een wijk moet worden met plek voor alle doelgroepen. De betaalbaarheid van de woningen vormt de belangrijkste zorg: komen er voldoende woningen voor minder kapitaalkrachtigen? Er wordt gevraagd om een divers woningaanbod (van woningen voor starters tot woningen voor senioren). Inwoners van Ouder-Amstel pleiten voor een voorrangsregel voor inwoners uit de gemeente.

2. Betrek nieuwe bewoners bij de inrichting van hun wijk

Deelnemers doen de suggestie dat het plan nog voldoende ruimte moet laten voor latere invulling van de openbare ruimte in samenspraak met de nieuwe bewoners. Hierbij wordt de aansluiting op de volkstuinparken als specifiek voorbeeld genoemd.

3. Aansluiting op de bestaande kernen en het Amstel Business Park

Een terugkerende oproep tijdens het participatietraject is dat De Nieuwe Kern geen op zichzelf staande, nieuwe wijk moet worden, maar goed in verbinding staat met Ouderkerk a/d Amstel en Duivendrecht. De deelnemers roepen de gemeente op om nog duidelijker te maken hoe de fysieke verbindingen tussen de nieuwe wijk en de bestaande kernen lopen. Ook willen zij duidelijker weten hoe de nieuwe wijk zich verhoudt tot en aansluit bij het karakter van de bestaande kernen. Dezelfde vraag wordt gesteld over de aansluiting tussen De Nieuwe Kern en het noordelijk gelegen Amstel Business Park.

4. Aansluiting op het Arena-gebied

Gebruikers en bewoners van het ArenaPoort-gebied vragen met name aandacht voor de drukte van meer verkeer en bezoekers in het gebied. Bewoners van het deel van De Nieuwe Kern dat hieraan grenst krijgen volgens deelnemers aan het participatietraject te maken met deze drukte. Dit is volgens hen daarom mogelijk een minder aantrekkelijke woonlocatie voor gezinnen met jonge kinderen. Daarnaast adviseren zij de gemeente een goede analyse te maken van de verkeersdrukke in het gebied, met name voor de piekmomenten als er verschillende evenementen tegelijkertijd in het Arena-gebied plaatsvinden. De wegen en het openbaar vervoer zijn op die momenten nu al zwaar belast.

5. Parkeren in de wijk

Over de vraag of De Nieuwe Kern autoluw moet worden ontwikkeld, bestaat geen overeenstemming onder de respondenten. Een meerderheid van de mensen die aangeeft mogelijk in de wijk te willen wonen, zou de auto graag zo dicht mogelijk bij de woning parkeren. Ook de volkstuinders vragen om voldoende parkeervoorzieningen (die afgesloten kunnen worden met een slagboom). Er zijn ook vragen gesteld over de parkeernorm. De gemeente zou beter moeten uitleggen hoe zij het autoverkeer en -bezit in de nieuwe wijk voor zich ziet. Door de onderwijsinstellingen wordt opgeroepen om vooraf goed na te denken over veilige routing en mogelijkheden voor een kiss & ride rond de scholen.

6. Overlast van wegen en vliegtuigen

Tijdens het participatietraject kwam dit onderwerp overlast op meerdere momenten ter sprake. Er bestaan met name zorgen over geluidsoverlast van overvliegende vliegtuigen, het autoverkeer op de aangrenzende snelwegen en de Holterbergweg. Dit verkeer zou ook zorgen voor een slechte luchtkwaliteit.

Groen & duurzaamheid

7. Behoud zoveel mogelijk van het bestaande groen (en historische elementen)

De groene ambities die uit de structuurvisie spreken, vallen goed bij de deelnemers aan het participatietraject. Leden van de Groene Denktank pleiten voor een extra inspanning om zoveel mogelijk van het huidige groen te behouden. Ook om die reden betreuren zij het verdwijnen van Nieuw Vredelust en de Amsterdam Old Course. Een terugkerende vraag is of de gemeente geen oplossingen ziet om meer groen te behouden, zoals bijvoorbeeld verdere verdichting. De Amsterdam Old Course doet een alternatief voorstel om het stadspark ten noordwesten van de Holterbergweg af te laten buigen in noordelijke richting ("een stadspark met een knik", Bijlage 5), waardoor meer groen behouden zou kunnen blijven. Wat voor het groen geldt, geldt ook voor de historische elementen, zoals het Zwarte Laantje en het clubhuis van de AOC. Verschillende deelnemers maken zich hard voor het behoud daarvan, zodat de nieuwe wijk een aantrekkelijk combinatie wordt van oud en nieuw.

8. Stimuleer biodiversiteit

Het groen in de plannen moet divers en gevarieerd zijn. Hierbij wordt naar het huidige karakter van het gebied verwezen: de tuinparken en het groen rondom de Amsterdam Old Course ('een natuurgebied waar ook golf wordt gespeeld') scoren goed op het gebied van biodiversiteit, mede door de aanwezigheid van ijsvogelwanden en bijenkasten.

De Groene Denktank pleit bij de ontwikkeling van De Nieuwe Kern voor het gebruik van inheemse beplanting en natuurinclusief bouwen met huisvesting voor vogels en vleermuizen. Daarnaast zou het groene karakter door de hele wijk heen zichtbaar en aanwezig moeten zijn, en niet alleen op specifieke plekken. Daarbij wordt opgeroepen met name goed te kijken naar de groene verbinding tussen De Nieuwe Kern en de Amstelscheg, en naar de verbinding tussen het groen van De Nieuwe Kern en het groen bij Duivendrecht.

9. Creëer ook stille plekken

Naast een levendig stadspark zou de wijk ook stille plekken moeten krijgen, zo geven verschillende deelnemers aan. Dit sluit aan bij de bevindingen uit de enquête onder inwoners van de metropoolregio. Daaruit blijkt dat een meerderheid van de respondenten (70%) een mooi aangelegd stadspark wenst, maar een ook een flink deel (30%) pleit voor ruige plekken waarin de natuur meer haar eigen gang kan gaan.

10. Aansluiting op het groen in de omgeving

Natuurorganisaties en bewoners van het groene buitengebied tussen de Amstel en de A2 (de Amstelscheg) vragen met name om aandacht voor een juiste ontsluiting van de wijk. De Amstelscheg is voor bewoners van De Nieuwe Kern een mooi gebied voor natuurrecreatie, maar dan moeten de fietsers en wandelaars daar wel op de juiste manier kunnen komen. Er zijn ook enkele deelnemers die vragen om een onderbouwing van de noodzaak van een fietsbrug over de A2. De behoefte bestaat aan het beter inzichtelijk maken van de toekomstige verkeersstromen. Voor de boerenbedrijven in de Amstelscheg is dit ook van belang. Zij vrezen dat een toenemende fietsdruk op bestaande wegen een belemmering kan gaan vormen voor het vervoer van agrarische producten via de weg.

Sport en beweging

11. Creëer een omgeving die mensen in beweging laat komen

Deelnemers pleiten ervoor dat de openbare ruimte zo wordt ingericht dat sport en bewegen wordt gestimuleerd. Dit kan door routes, hindernissen, cardio toestellen en andere uitdagingen in het groen en de openbare ruimte op te nemen, maar ook door fietsers en wandelaars ruim baan te geven. Uit de enquête blijkt dat onder mensen die mogelijk in De Nieuwe Kern willen wonen de behoefte bestaat aan plekken waar ze in natuurwater kunnen zwemmen. Ook wordt gevraagd om goede fietsverbindingen met de omgeving van De Nieuwe Kern, bij voorkeur brede fietspaden die geschikt zijn voor de elektrische fiets. Daarnaast pleiten de onderwijsinstellingen voor sport- en speelplekken om en nabij de scholen, zodat deze ook tijdens schooltijd kunnen worden benut.

De Amsterdam Old Course brengt de suggestie in dat golf een identiteitsdrager zou kunnen vormen voor (een deel van) het toekomstige park. De AOC ziet daarbij een openbare voorziening voor zich die toegankelijk is voor alle bewoners (geen besloten vereniging). Bij golf in een openbaar park dienen andere gebruikers van het park uiteraard beschermd te worden tegen rondvliegende balletjes. De AOC heeft hiervoor een aantal internationale voorbeelden gevonden.

12. Capaciteitsberekening sportverenigingen

Sportverenigingen uit de gemeente Ouder-Amstel vragen zich af of de nieuwe wijk daadwerkelijk voldoende sportfaciliteiten krijgt voor 10 duizend inwoners. Zij pleiten voor een capaciteitsonderzoek en een prognose van de mogelijke toename van de druk op bestaande verenigingen in en om het gebied. Daarnaast wordt er voorgesteld om een behoefteonderzoek te houden onder inwoners van Ouder-Amstel, zodat de voorzieningen aansluiten op de wensen.

13. Smart Mobility Hub biedt mogelijkheden voor sport

Onder de sportverenigingen wordt met interesse gekeken naar de Smart Mobility Hub (SMH). Over het basisidee van de SMH (ongeveer 2.300 parkeerplaatsen gecombineerd met sportvelden inclusief clubgebouw op het dak, een sporthal en kantoorfuncties) zijn de deelnemers enthousiast. Vooral de sportvelden op het dak spreken tot de verbeelding. Wel vragen de verenigingen nadrukkelijk of zij betrokken kunnen worden bij de invulling van de voorzieningen. Een specifiek punt is de invulling van de sporthal in het complex: als er in De Nieuwe Kern een topsportfaciliteit komt dan wordt dat toegejuicht, met de kanttekening dat er daarnaast ook behoefte blijft aan een sporthal voor breedtesport.

14. Nieuwe wijk, nieuwe sporten

De deelnemers pleiten ervoor om in de publieke ruimte van De Nieuwe Kern ruimte te geven aan nieuwe sporttrends die efficiënt zijn in ruimtegebruik, zoals footy of padel. Deze sporten zouden goed in het stadspark kunnen plaatsvinden. Andere sporten die genoemd worden: skaten, jeu de boules, calisthenics, outdoor fitness, beachvolleybal en vissen. Ook het tekort aan voldoende hockeyvelden in de regio verdient aandacht.

Bedrijvigheid & economie

15. Gevolgen voor ondernemers in de bestaande kernen

Ondernemers in met name Duivendrecht vragen om aandacht voor de mogelijke gevolgen voor de bestaande detailhandel en horeca. Sinds de vernieuwing van het dorpsplein in Duivendrecht zit daar veel meer horeca, waardoor zij zich afvragen of de juiste gegevens zijn gebruikt bij de behoefteraming. De gemeente wordt gevraagd aanvullend onderzoek te doen naar de effecten van de nieuwe wijk.

16. Kantoren en hotels: kleinschaligheid en toegankelijkheid

Veel deelnemers zijn enthousiast over de bouw van woningen. Dit geldt niet voor de komst van grote kantoren of hotels. De deelnemers pleiten voor meer ruimte voor kleine ondernemingen en voorzieningen. Een nadrukkelijke en veelgehoorde wens is dat hotels en kantoren een meerwaarde bieden voor de bewoners van de wijk; oa door het toegankelijk maken van de hotel- en kantoorvoorzieningen (werkplekken, zwembad, sauna, sportschool) voor wijkbewoners.

Volkstuinen

17. Volkstuinen als verbinder

De volkstuinverenigingen zouden graag zien dat de concept-structuurvisie nadrukkelijker benoemt dat de tuinparken een functie vervullen voor de sociale cohesie in De Nieuwe Kern. De tuinparken kunnen zich goed voorstellen dat er in de toekomst gezamenlijke activiteiten op de tuinparken plaatsvinden voor tuinders en toekomstige bewoners samen.

18. Veiligheid op de openbare Volkstuinparken

Het openbaar toegankelijk maken van de volkstuinparken kan rekenen op begrip, ook onder volkstuinders. Tegelijkertijd hebben zij zorgen over de veiligheid en de rust. De vrees bestaat voor meer inbraken als er meer mensen op de parken komen – met name in de winterperiode als de huisjes leeg staan. Omdat tuinhuisjes moeilijk te beveiligen zijn roepen volkstuinders op tot een beveiligingsplan.

19. Snelfietspad langs volkstuinten/ recreatief fietsverkeer over de tuinparken

Volkstuinparken De Federatie, Ons Lustoord en Dijkzicht hebben een gezamenlijk voorstel ingediend (bijlage 6) voor de fietsverbindingen langs en door de parken. Zij maken zich zorgen over een snelle fietsverbinding over de parken: het is volgens hen onnodig, onveilig, creëert onrust en vereist (ongewenste) verlichting. In het voorstel van de tuinparken wordt de bestaande Buitensingel gebruikt als doorgaande fietsroute. Op de parken zelf liggen recreatieve fietsroutes. Dit zijn gecombineerde wandel- en fietspaden waar de fiets te gast is en waar bromfietsen niet welkom zijn. De paden over de tuinparken zijn bij voorkeur niet extra verhard en onverlicht. Bovendien stellen zij voor om de paden na zonsondergang af te sluiten met (elektronische) hekken, zodat er dan geen verkeer door de parken gaat.

20. Inrichting van de volkstuinparken

Tijdens het participatietraject over de concept-structuurvisie zijn veel ideeën opgehaald over het openbaar maken van de volkstuinparken en de nieuwe voorzieningen die daarbij passen. Onder meer zijn voorstellen gedaan voor schooltuinen, natuurspeeltuinen, workshops vogelhuisjes bouwen en kleinschalige horeca. Ook hebben deelnemers ideeën geopperd voor het behoud van de bestaande clubhuizen met een nieuwe invulling, en de mogelijkheden voor wijkbewoners om actief mee te doen op de volkstuincomplexen. De gemeente Amsterdam, eigenaar van de volkstuinparken, gaat in een apart participatietraject met de tuinders kijken naar de invulling van de plannen. Wij denken dat het goed is de voorstellen door te geven ten behoeve van dat traject.

Voorzieningen

21. Liever complementaire dan concurrerende voorzieningen

De voorzieningen van De Nieuwe Kern moeten volgens de deelnemers iets toevoegen aan de huidige voorzieningen binnen de gemeente Ouder-Amstel. Om dit te bewerkstelligen moet goed onderzocht worden waar binnen de gemeentegrenzen behoefte aan is. Er wordt nadrukkelijk verzocht om geen voorzieningen weg te trekken. Maatschappelijke organisaties denken dat er tenminste behoefte is aan een buurthuis met een jeugdvoorziening en een bezinningsruimte. Daarnaast denken zij aan een ruimte die gebruikt kan worden door kunst- en cultuurorganisaties. Ook worden genoemd: een bibliotheek en een repair café. De maatschappelijke organisaties geven aan dat zij in de toekomst graag blijven meedenken over de invulling van de voorzieningen.

22. Creëer een centraal plein waar mensen elkaar ontmoeten.

Deelnemers zien graag dat er in De Nieuwe Kern een centraal plein komt dat het beste van Duivendrecht en Ouderkerk a/d Amstel met elkaar verbindt. Een plek waar lokale voorzieningen zitten die passen bij de wijk en die mensen samenbrengen.

23. Een flexibel medisch centrum.

De maatschappelijke organisaties zijn te spreken over de ambitie om een breed gezondheidscentrum in De Nieuwe Kern op te nemen. Het is volgens hen van belang voor de samenwerking tussen zorgverleners en prettig voor de patiënten. Wel zijn er twijfels over de grootte van het centrum. Een wijk met 10.000 inwoners vraagt mogelijk om meer dan een medisch centrum van 900 vierkante meter en een klein medisch centrum van 200 vierkante meter. Er wordt daarom gepleit om in ieder geval flexibiliteitsruimte te reserveren waardoor uitbreiding mogelijk is. Daarnaast wordt er ook gepleit om goed na te denken over de samenwerking met vooral het medisch centrum in Duivendrecht.

24. Denk aan een brede kind-campus

Volgens de onderwijs- en kinderopvangorganisaties kunnen in het gebouw met de school, kinderopvang en BSO, ook zorgfuncties, kunst, cultuur, een bibliotheek en andere functies worden opgenomen. Hierdoor ontstaat een sterk cluster dat vergelijkbaar is met een campus. Ook functies die juist gekoppeld zijn aan de vergrijzing kunnen goed gekoppeld worden aan een dergelijke campus. Ook bij het creëren van de binnen- en buitenruimtes moet breder worden gedacht dan alleen de onderwijsfuncties.

